

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стандартизація та сертифікація

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність 073 Менеджмент

(шифр і назва)

освітня програма «Менеджмент бізнес-процесів»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

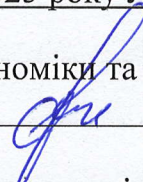
факультет Економічний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету «26» серпня 2025 року, протокол № 18

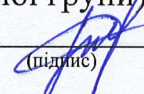
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Ольга КРИКУН** кандидат економічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри економіки та менеджменту
Юлія Медяник викладач закладу вищої освіти кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

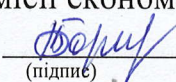
В.о. завідувача кафедри економіки та менеджменту
 Лариса ТЄШЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми
(керівником проектної групи) Менеджмент бізнес-процесів
назва освітньої програми

Гарант освітньої професійної програми
(керівник проектної групи) Семен НЕСКОРОДЄВ

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна
Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету
 Дар'я ЗАГОРСЬКА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Стандартизація та сертифікація» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший рівень вищої освіти, бакалавр

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність (напрямок) 073 Менеджмент

освітня програма «Менеджмент бізнес-процесів»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Стандартизація та сертифікація» є вивчення положень стандартизації та сертифікації, формування знань про систему управління якістю, методи контролю та оцінювання продукції (процесів, робіт, послуг), а також розвиток практичних навичок застосування стандартів і процедур сертифікації для забезпечення високої якості та конкурентоспроможності продукції підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувані системне уявлення про структуру і функції органів із стандартизації та сертифікації продукції;
- ознайомити з основними категоріями нормативних документів Державної системи стандартизації;
- ознайомити з основними правилами порядку складання, оформлення і затвердження нормативної документації;
- сформувані знання принципів проведення сертифікації систем якості;
- засвоїти правила складання документів щодо сертифікації продукції;
- освоїти методику системи визначення результатів оцінювання систем якості ISO/IES;
- розуміти процедуру створення механізму управління якістю продукції (процесів, робіт, послуг).

1.3. Кількість кредитів: денна форма навчання – 4;

заочна (дистанційна) форма навчання – 4

1.4 Загальна кількість годин: денна форма навчання – 120 год.;

заочна (дистанційна) форма навчання – 120 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й

Лекції	
32 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	8 год.
Практичні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
56 год.	108 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
15 год.	15 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

1.8. Пререквізити: дисципліни, що передують вивченню курсу «Стандартизація та сертифікація»: менеджмент, економіка суб'єктів господарювання, бізнес-процеси підприємства, управління маркетингом, виробничий менеджмент.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи стандартизації

Тема 1. Сутність, значення й історичні аспекти розвитку стандартизації

Зміст: Історичні етапи розвитку стандартизації. Основні положення Державної системи стандартизації та основоположні стандарти. Принципи стандартизації. Органи та служби стандартизації.

Тема 2. Категорії та види стандартів

Зміст: Категорії нормативних документів Державної системи стандартизації. Види нормативних документів при стандартизації. Державний нагляд за додержанням стандартів. Метрологічне забезпечення якості продукції. Основні показники, що характеризують якість.

Тема 3. Міжнародні і європейські організації з стандартизації і якості продукції

Зміст: Структура Міжнародних стандартів ISO. Європейські організації по стандартизації. Система якості і міжнародні стандарти ISO серії 9000.

Тема 4. Основні вимоги до розроблення, затвердження та впровадження стандартів

Зміст: Правила проведення робіт з національної стандартизації. Загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація.

Тема 5. Зміст стандартів на продукцію та послуги.

Зміст: Види стандартів на продукцію та послуги. Основні розділи/стандарти на продукцію та послуги. Зміст стандартів на методи контролювання. Зміст стандартів на процеси (послуги).

Тема 6. Зміст стандартів на процеси.

Зміст: Основні складові стандарту ISO 9001:2015, щодо запровадження системи управління якістю та ISO 9001:2008 системи менеджменту якості. Основні процеси пов'язані з виготовленням продукції (послуги). Процеси вимірювання, аналізування та поліпшування. Принципи системи управління якістю.

Тема 7. Документація системи управління якістю

Зміст: Розділи «Керівництва з якості». Методичні інструкції по елементах якості. Порядок управління документацією СМЯ. Робочі інструкції. Контрольні інструкції. Нормативна документація. Протоколи якості.

Тема 8. Маркіровка товарів

Зміст: Поняття маркіровка товару, індекс і знаки, підтверджуючі якість продукції. Товарний знак і Знак обслуговування. Штрихове кодування

продукції, що виготовляється. Система екологічної маркіровки. Правила маркіровки харчових продуктів.

Розділ 2. Сертифікація систем якості

Тема 9. Сертифікація систем якості в Україні.

Зміст: Національна сертифікація систем якості. Оформлення та реєстрація декларації (сертифікату) відповідності технічним регламентам. Сертифікація по схемах визнання СВ Test Certificates. Порядок акредитації випробувальних лабораторій. Добровільна сертифікація продукції.

Тема 10. Сертифікація систем якості підприємства

Зміст: Основні принципи проведення сертифікації систем якості підприємства. Етапи проведення сертифікації системи якості. Загальні вимоги до документації виробництва, яке атестується. Технічний нагляд та технічний регламент за виробництвом сертифікованої продукції. Міжнародна система визначення результатів оцінювання систем якості ISO/IES на підприємстві.

Тема 11. Порядок акредитації органів із сертифікації

Зміст: Підготовка підприємства до офіційної акредитації. Порядок акредитації випробувальних лабораторій. Етапи та особливості процесу акредитування. Коригувальні дії.

Тема 12. Процедура проведення аудиту якості

Зміст: Типи аудиторських перевірок і моделей оцінювання рівня якості. Характеристика типів аудиторських перевірок якості. Достовірність результатів оцінювання. Підготовка до зовнішнього аудиту щодо відповідності стандартам ISO серії 9000. Програма внутрішнього аудиту. Вимоги до аудиторів (інспекторів). Обов'язки аудиторів.

Тема 13. Вимірювання, аналізування та поліпшення показників функціонування процесів організації

Зміст: Характеристика підходу до само оцінювання відповідностей згідно з ISO 9004. Вимірювання та моніторинг показників системи. Управління невідповідністю. Поліпшення результативності системи управління якістю. Настанови щодо самооцінювання. Документування результатів самооцінювання та зв'язок потенційних переваг ISO 9004 з самооцінюванням. Процес постійного поліпшення.

Тема 14. Витрати на якість і їх класифікація

Зміст: Класифікація витрат, пов'язаних з якістю. Джерела даних про витрати на якість і їх аналіз. Побудова моделі вартості процесу підприємства, пов'язаного з якістю. Економічна ефективність поліпшення якості продукції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи стандартизації												
Тема 1. Сутність, значення й історичні аспекти розвитку стандартизації	8	2	2		1	3	8	-	-		1	7
Тема 2. Категорії та види стандартів	8	2	2		1	3	8	-	-		1	7
Тема 3. Міжнародні і європейські організації з стандартизації і якості продукції	7	2	2		1	2	8	-	-		1	7
Тема 4. Основні вимоги до розроблення, затвердження та впровадження стандартів	10	3	3		1	3	10	-	1		1	8
Тема 5. Зміст стандартів на продукцію та послуги	10	3	3		1	10	10	1	-		1	8
Тема 6. Зміст стандартів на процеси	10	3	3		1	3	10	1	-		1	8
Тема 7. Документація системи управління якістю	11	3	3		2	3	9	-	1		1	7
Тема 8. Маркіровка товарів	8	2	2		1	3	9	-	-		1	8
Разом за розділом 1	72	20	20		9	23	72	2	2		8	60
Розділ 2. Сертифікація систем якості												
Тема 9. Сертифікація систем якості в Україні	8	2	2		1	3	7	-	1		1	5
Тема 10. Сертифікація систем якості підприємства	8	2	2		1	3	8	1	1		1	5
Тема 11. Порядок акредитації органів із сертифікації	8	2	2		1	3	7	-	1		1	5
Тема 12. Процедура проведення аудиту якості	8	2	2		1	3	8	-	1		1	6
Тема 13. Вимірювання, аналізування та поліпшення показників функціонування процесів організації	8	2	2		1	3	9	1	1		1	6
Тема 14. Витрати на якість і їх класифікація	8	2	2		1	3	9	-	1		2	6
Разом за розділом 2	48	12	12		6	18	48	2	6		7	45
Усього годин	120	32	32		15	41	120	4	8		15	93

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Характеристика основних стандартів: вимоги техніки безпеки, гігієни праці, ергономіки, технічної естетики	3	-
2	Підготовка та затвердження програми робіт з національної стандартизації	2	1
3	Координація діяльності технічних комітетів стандартизації	2	-
4	Роль і значення термінологічної системи різних галузей знань та діяльності при стандартизації продукції (процесів, робіт, послуг)	2	1
5	Класифікація та кодування техніко-економічної, соціальної інформації при стандартизації продукції (процесів, робіт, послуг)	3	1
6	Стандартизація, сертифікація в забезпеченні якості конкурентоспроможності продукції	3	1
7	Система та методи забезпечення якості та контролю якості, методи випробувань	3	1
8	Оцінка відповідності продукції технічним регламентам. Процедура оцінки відповідності Європейським нормам	3	1
9	Принципові відмінності між західним і східним підходами до управління якістю	3	-
10	Стандартизація, уніфікація та сертифікація продукції та їх економічна ефективність	3	1
11	Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері стандартизації, сертифікації, метрології та систем управління	3	1
12	Процеси постійного удосконалення якості продукції (послуг, робіт) через стандартизацію та системи управління якістю	2	-
Разом		32	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання та підготовка огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей	5	20
2.	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. Підготовка до написання реферату.	5	30
3.	Підготовка до виступу на семінарських заняттях	16	-
4.	Поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації	10	28
5.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами 1-14	20	30
Разом		56	108

**Теми рефератів самостійного вивчення для здобувачів денної та
заочної форми навчання:**

1. Сутність та завдання стандартизації в системі управління підприємством (на конкретному прикладі).
2. Стандартизація як інструмент підвищення ефективності бізнес-процесів (на конкретному прикладі).
3. Взаємозв'язок менеджменту якості та виробничого менеджменту.
4. Стандарти ISO серії 9000 та їх роль у розвитку підприємств.
5. Міжнародні системи сертифікації та їх вплив на конкурентоспроможність бізнесу (на конкретному прикладі, порівняння з конкурентами).
6. Впровадження системи менеджменту якості на основі TQM (Total Quality Management).
7. Стандартизація маркетингової діяльності: переваги та ризики.
8. Управління якістю продукції через інтеграцію стандартів та виробничих процесів (на конкретному прикладі).
9. Сертифікація персоналу як елемент кадрової політики організації.
10. Роль стандартизації в управлінні ланцюгами постачання (на конкретному прикладі).
11. Сертифікація послуг у сфері туризму, освіти, охорони здоров'я (на конкретному прикладі).
12. Класифікація та кодування інформації при стандартизації продукції у контексті цифровізації економіки.
13. Інформаційні технології в процесах стандартизації та їх роль у розвитку циркулярної економіки.
14. Градування як метод стандартизації: приклади цифрових рішень у виробництві (на конкретному прикладі).
15. Методи оцінки якості на різних етапах виробництва: цифровий контроль та автоматизація (на конкретному прикладі).
16. Оцінка відповідності продукції технічним регламентам з використанням цифрових платформ.
17. Процедури оцінки відповідності європейським нормам та роль електронних систем сертифікації.
18. Системи управління якістю та методи контролю: використання штучного інтелекту.
19. Класифікація внутрішніх і зовнішніх ризиків у сфері стандартизації (на конкретному прикладі).
20. Економічна ефективність впровадження систем стандартизації на підприємстві.
21. Стандартизація у сфері екологічного менеджменту (ISO 14000).
22. Сертифікація продукції як засіб формування довіри споживачів (на конкретних прикладах).
23. Сучасні стандарти у сфері безпеки праці, гігієни, ергономіки та технічної естетики: цифрові рішення контролю (ISO 45001).

24. Гармонізація стандартів у межах Європейського Союзу та виклики для України.
25. Етичні аспекти стандартизації та їх вплив на корпоративну культуру (на конкретному прикладі).
26. Перспективи цифрової сертифікації та електронних стандартів у бізнесі (на конкретному прикладі).

Вимоги до написання реферату.

Написання реферату ставить за мету отримання навичок науково-дослідницької роботи, в процесі якої здобувач має навчитись самостійно працювати з літературою, науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних вчених, узагальнювати отриману інформацію та логічно викладати свої думки з приводу того чи іншого питання.

Структура реферату має включати: вступ, у якому здобувач має розкрити актуальність обраної теми та основні завдання дослідження; основну частину, яка складається з двох-трьох розділів; висновки, що містять стисле викладення основних результатів роботи; список використаної літератури (перелік джерел надається в алфавітному порядку у відповідності з правилами бібліографічного оформлення ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання).

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми. Матеріал підібраний до теми повинен містити нову, актуальну інформацію. Зверніть увагу, що починаючи з 2014 року державні стандарти було гармонізовано з міжнародними стандартами ISO, тому дуже уважно з підбором інформації, так як багато з них, вже втратив чинність.

Текст реферату має бути написаний чітким, без пропусків та скорочень слів, набраний на комп'ютері та при захисті демонструвати у вигляді презентації (8-10 слайдів).

Виступаючи з рефератом на семінарському занятті, здобувач має стисло обґрунтувати актуальність обраної теми, викласти суть питання, зосередити увагу на дискусійних та проблемних аспектах, висловити власне бачення можливостей розв'язання тих чи інших проблем. При цьому необхідно вільно володіти матеріалом, бути готовим надати повну та ґрунтовну відповідь на запитання викладача та здобувачів групи. Доповідь з реферату не повинна перевищувати 5-7хв.

Оцінюється правильно оформлений реферат, змістовний, логічно послідовний, з посиланнями на літературу в 10 балів.

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання практичних робіт здобувачами денної та заочної форми навчання.

Здобувачі денної та заочної форми навчання готують реферат за вказаними темами та виконують контрольні тестові завдання під час семестрового контролю знань.

Для досягнення мети вивчення дисципліни «Стандартизація та сертифікація» здобувачі вищої освіти набудуть практичних навиків при виконанні практичних завдань та отримання неформальної освіти, за що можуть бути надані додаткові бали (за умови отримання сертифікату, диплома тощо). Завдання практичних робіт та контрольної роботи розміщені у системі дистанційного навчання Moodle за посиланням <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4071>

7. Методи навчання

Викладання дисципліни здійснюється шляхом читання лекцій, проведення практичних занять і самостійної роботи. Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) лекції, спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо опанування термінологічної системи різних галузей знань та діяльності при стандартизації продукції (процесів, робіт, послуг) та сертифікації;

2) практичні заняття, в ході яких опрацьовуються питання *основних вимог до розроблення, затвердження та впровадження стандартів*;

3) самостійна робота

для здобувачів денної форми навчання

передбачає підготовку здобувачів самостійної роботи, яка повинна бути складена у визначений викладачем термін з підготовкою практичних робіт;

для здобувачів заочної форми навчання

передбачає підготовку здобувачами реферату за поданими темами, який повинен бути надісланий до початку заліково-екзаменаційної сесії. План виконання завдань наведений у навчально-методичному комплексі дисципліни та розміщений у системі Moodle;

4) консультація – форма індивідуальної роботи здобувача із викладачем, спрямована на вирішення труднощів, які виникли під час вивчення лекційного матеріалу та самостійної роботи, і за наявності бажання здобувача отримати більш поглиблене знання стосовно предмету навчальної дисципліни.

8. Методи контролю

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю практичних завдань та проведення семінарських занять. Результати поточної успішності є основною інформацією для визначення загальної підсумкової оцінки з дисципліни.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

а) систематичність й активність роботи здобувачів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Стандартизація та сертифікація» на семінарських та практичних заняттях;

б) виконання завдання для самостійного опрацювання (питання для самопідготовки та обговорення, реферат);

в) виконання контрольних завдань на протязі семестру.

У процесі контролю систематичності та активності роботи здобувачів оцінюванню будуть підлягати:

- відповіді, які надаються здобувачам в процесі експрес-контролю;
- активність і рівень знань в обговоренні питань.

Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань курсу, написання реферату) визнаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Вивчення здобувачами навчальної дисципліни «Стандартизація та сертифікація» завершується складанням екзамену.

Організація поточного контролю здобувачів заочної форми навчання

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється у формі перевірки виконаної здобувачем реферативної роботи за вибраною темою. Контрольні тестові завдання мають бути виконані разом з рефератом за тиждень до складання екзамену.

До екзамену не допускаються здобувачі, які отримали менше ніж 30 балів за результатами поточного контролю.

Орієнтовні питання до підсумкового семестрового контролю:

1. Історичні етапи розвитку стандартизації.
2. Основні положення Державної системи стандартизації та основоположні стандарти.
3. Принципи стандартизації.
4. Органи та служби стандартизації.
5. Категорії нормативних документів Державної системи стандартизації.
6. Види нормативних документів при стандартизації.
7. Державний нагляд за додержанням стандартів.
8. Метрологічне забезпечення якості продукції.
9. Основні показники, що характеризують якість.
10. Структура Міжнародних стандартів ISO.
11. Регіональні організації по стандартизації.
12. Система якості і міжнародні стандарти ISO серії 9000.
13. Правила проведення робіт з національної стандартизації.
14. Загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація.
15. Види стандартів на продукцію та послуги.
16. Основні розділи/стандарти на продукцію та послуги.
17. Зміст стандартів на методи контролювання.
18. Зміст стандартів на процеси (послуги).
19. Основні складові стандарту ISO 9001:2015, щодо запровадження системи управління якістю та ISO 9001:2008 системи менеджменту якості.

20. Основні процеси пов'язані з виготовленням продукції (послуги).
21. Процеси вимірювання, аналізування та поліпшування.
22. Принципи системи управління якістю.
23. Розділи «Керівництва з якості» і їх характеристика.
24. Методичні інструкції по елементах якості.
25. Порядок управління документацією СМЯ.
26. Робочі інструкції. Контрольні інструкції.
27. Нормативна документація. Протоколи якості.
28. Поняття маркіровка товару, індекс і знаки, підтверджуючі якість продукції.
29. Товарний знак і Знак обслуговування.
30. Штрихове кодування продукції, що виготовляється.
31. Система екологічної маркіровки.
32. Правила маркіровки харчових продуктів.
33. Національна сертифікація систем якості.
34. Оформлення та реєстрація декларації (сертифікату) відповідності технічним регламентам.
35. Сертифікація по схемах визнання CB Test Certificates.
36. Порядок акредитації випробувальних лабораторій.
37. Добровільна сертифікація продукції.
38. Основні принципи проведення сертифікації систем якості підприємства.
39. Етапи проведення сертифікації системи якості.
40. Загальні вимоги до документації виробництва, яке атестується.
41. Технічний нагляд та технічний регламент за виробництвом сертифікованої продукції.
42. Міжнародна система визначення результатів оцінювання систем якості ISO/IES на підприємстві.
43. Підготовка підприємства до офіційної акредитації.
44. Порядок акредитації випробувальних лабораторій.
45. Етапи та особливості процесу акредитування. Коригувальні дії.
46. Типи аудиторських перевірок і моделей оцінювання рівня якості.
47. Характеристика типів аудиторських перевірок якості.
48. Достовірність результатів оцінювання.
49. Підготовка до зовнішнього аудиту щодо відповідності стандартам ISO серії 9000.
50. Програма внутрішнього аудиту.
51. Вимоги до аудиторів (інспекторів). Обов'язки аудиторів.
52. Характеристика підходу до самооцінювання відповідностей згідно з ISO 9004.
53. Вимірювання та моніторинг показників системи.
54. Управління невідповідністю.
55. Поліпшення результативності системи управління якістю.
56. Настанови щодо самооцінювання.
57. Документування результатів самооцінювання та зв'язок потенційних переваг ISO 9004 з самооцінюванням.

- 58.Процес постійного поліпшення.
 59.Класифікація витрат, пов'язаних з якістю.
 60.Джерела даних про витрати на якість і їх аналіз.
 61.Побудова моделі вартості процесу підприємства, пов'язаного з якістю.
 62.Економічна ефективність поліпшення якості продукції.

**9. Схема нарахування балів
 для підсумкового семестрового контролю в формі екзамену
 для денної форми навчання**

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Контр ольна робота	Індивіду альна робота	Разом	Екзам ен	Сума
Розділ 1								Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14					
1	1	-	-	1	-	1	1	1	-	1	1	1	1	40	10	60	40	100

T1, T2 ... T14 – теми розділів

для заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																Екзамєн	Сума	
Розділ 1								Розділ 2						Поточний контроль				Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	Контрольна робота	Індивідуальна робота			
1	1	-	1	1	1	1	-	-	1	-	1	1	1	40	10	60	40	100

T1, T2 ... T14 – теми розділів

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного та підсумкового контролю за якістю отриманих здобувачами знань.

У якості поточного контролю передбачено оцінювання самостійної роботи. Практична робота оцінюються у 10 балів, також враховується своєчасність подачі на перевірку викладачеві.

Критерії оцінювання практичної роботи

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-2	Практична робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-8	<ul style="list-style-type: none"> - самостійність виконання; - чітко сформульовані цілі, завдання та гіпотеза проведення аналізу вибраного об'єкту; - правильне використання інструментів, методів, систем і підходів, які необхідні для управління і забезпечення якості продукції або послуги на конкретному підприємстві; - докладно розглянуті вказані стандарти, звертаючи увагу на вимоги до побудови, викладення, оформлення і змісту стандартів; - грамотність і коректність інтерпретації результатів та висновків; - відповідність формальним критеріям (структура, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо).

Реферативна робота оцінюється у 10 балів, які розподіляються на 8 балів за зміст реферату та 2 за своєчасність виконання роботи.

Критерії оцінювання реферативної роботи

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-2	реферативна робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-8	<ul style="list-style-type: none">- самостійність, оригінальність;- використання основної літератури та основоположних стандартів;- відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо);- вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань за змістом і структурою дисципліни

За виконану контрольну роботу здобувач отримує 40 балів, яка побудована у формі закритих тестових завдань. Тести сформовані у системі Moodle за матеріалами дистанційного курсу. Правильне виконання одного тестового завдання оцінюється у 1 бал. Виконання контрольної роботи передбачено на одну академічну годину.

Екзаменаційні завдання розміщені у системі дистанційного навчання Moodle за посиланням <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4071>. Тест містить по одному завданню за кожною темою (розділом), яке випадковим чином буде обиратися з наданих 40 завдань (питань). Тестові питання мають форму з множинним вибором. У тестових завданнях має бути визначена правильна відповідь. Тестові завдання оцінюються в 1 бал за правильне рішення одного тесту.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

20 балів – здобувач засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та будує відповідь;

21-35 бали - здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання, тестові завдання вирішено на 50%;

36-40 балів – здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, використовує практичні знання, що були набуті в ході виконання практичної роботи, тестові завдання вирішено на 90-100%.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я і благополуччя тварин URL: Закон України Редакція від 21.06.2020 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19>.

2. Про засади державної мовної політики : закон України Редакція від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.

3. Про затвердження визначень основних одиниць SI, назв та визначень похідних одиниць SI, десяткових кратних і частинних від одиниць SI, дозволених позасистемних одиниць, а також їх позначень та Правил застосування одиниць вимірювання і написання назв та позначень одиниць вимірювання і символів величин : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 04.08.2015 № 914, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25.08.2015 за № 1022/27467 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1022-15>.

4. Про затвердження Порядку проведення арбітражних лабораторних досліджень (випробувань) та врахування їх результатів для цілей державного контролю : постанова КМ України від 22 серпня 2018 р. № 648. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/648-2018-п>

5. Про затвердження Програми розвитку еталонної бази на 2018-2022 роки : постанова КМ України від 28 грудня 2016 р. № 1041. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1041-2016>

6. Про захист прав споживачів : закон України Редакція від 01.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

7. Про метрологію та метрологічну діяльність : закон України Редакція від 03.07.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-18>.

8. Про стандартизацію і сертифікацію: Декрет Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 46-93 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/46-93>.

9. Про стандартизацію: Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.

10. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : закон України від 03.07.2020, підстава -2740-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>.

11. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції : закон України від 2.12.2010 р. поточна редакція від 03.07.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2735-17>

12. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : закон України від 16.09.2011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17>

13. Про загальну безпечність нехарчової продукції : закон України поточна редакція від 26.03.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-17>

14. Український класифікатор нормативних документів : НК 004:2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1zOdsiQQsGoTz34Fli5RKqpbCfqB5U1Ob/view>

Додаткова література

1. Безродна С. М. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. 174 с.
2. Бичківський Р. В., Столярчук П. Г., Гамула П. Р. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація : підруч. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2023 (перевидання 2003 р.). 500 с.
3. Воробець М. М., Кондрачук І. В. *Стандартизація, сертифікація, метрологія та управління якістю : навч. посіб.* Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 104 с.
4. Добровольська В. В. Правові засади стандартизації та сертифікації в Україні. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук.пр.; редкол.: С. В. Ківалов.* Одеса : Юридична література, 2008. Вип. 38. 340 с.
5. ДК 011:96 Класифікатор системи позначень одиниць вимірювання та обліку.
6. ДСТУ 1.1:2015 (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD) «Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів»;
7. ДСТУ 1.13:2015 «Національна стандартизація. Правила надавання повідомлень торговим партнерам України»;
8. ДСТУ 1.14:2015 «Національна стандартизація. Процедури створення, діяльності та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації»;
9. ДСТУ 1.2:2015 «Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації»;
10. ДСТУ 1.5:2015 «Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів» https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/DSTY_1_5_2015.pdf;
11. ДСТУ В 1.0:2018 «Національна стандартизація. Стандартизація у сфері озброєння та військової техніки. Основні положення».
12. ДСТУ 1.7:2015 (ISO/IEC Guide 21-1:2005, NEQ; ISO/IEC Guide 21-2:2005, NEQ) «Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних документів»;
13. ДСТУ 1.8:2015 «Національна стандартизація. Правила розроблення Програми робіт з національної стандартизації». URL: <https://dntb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-1.8-2015.pdf>;
14. ДСТУ 3921,2-2000 (ISO 10012-2:1997) Забезпечення якості засобами вимірювальної техніки. Частина 2. Настанови щодо контролю процесів вимірювань.
15. ДСТУ 3921.1-1999 (ISO 10012-1:1992) Вимоги до забезпечення якості засобів вимірювальної техніки. Частина 1. Система метрологічного забезпечення засобів вимірювальної техніки.
16. ДСТУ ISO 10005:2007 (ISO 10005:2005, IDT) Системи управління якістю. Настанови щодо програм якості.
17. ДСТУ ISO 10011-1-97 Настанови щодо перевірки систем якості. Частина 1. Перевірка.
18. ДСТУ ISO 10011-2-97 Настанови щодо перевірки систем якості. Частина 2. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з систем якості.
19. ДСТУ ISO 10011-3-97 Настанови щодо перевірки систем якості. Частина 3. Управління програмами перевірок.

20. ДСТУ ISO 19011:2012 (ISO 19011:2011, IDT) «Настанови щодо здійснення аудитів системи управління». URL: http://www.kachestvo.ru/raz_4_standart/ISO_19011_2011.pdf.
21. ДСТУ ISO 9000-2001 Системи управління якістю. Основні положення та словник.
22. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT) «Системи управління якістю. Вимоги» URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=64013.
23. ДСТУ ISO 9001-2001 Системи управління якістю. Вимоги.
24. ДСТУ ISO 9004:2009:2012 (ISO 9004:2009, IDT) «Підхід на основі управління якістю» URL: http://pidruchniki.com/2015060964893/menedzhment/dstu_iso_9001-2009_sistemi_upravlinnya_yakistyu_vimogi.
25. ДСТУ ISO/TR 10017:2005. Настанови щодо застосування статистичних методів згідно з ISO 9001:2000 (ISO/ TR 10017:2003 , IDT).
26. ISO 31000:2009 «Управління ризиками – Принципи та керівні вказівки» URL: <http://www.studfiles.ru/preview/1770363>.
27. Загуменна О. В. Роль стандартизації у підвищенні якості продукції. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених*: зб. наук.пр. Харків : Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2006. 244 с.
28. Іваненко Л., Язвінська О. Реалізація права споживачів на придбання товару належної якості. *Право України*. 2003. № 8. С. 73–77.
29. IEC 80000-13:2008 Quantities and units — Part 13: Informationscienceandtechnology
30. IEC 80000-6:2008 Quantities and units — Part 6: Electromagnetism
31. Калинич І. В., Пічкарь Л. І. Основи стандартизації, сертифікації і метрології : курс лекцій. Ужгород : УжНУ, 2022. 75 с.
32. Кириченко Л. С., Мережко Н. В. Основи стандартизації, метрології, управління якістю: навч. посіб. Київ : Київ.нац. торг.- екон. ун-т, 2009. 446с.
33. КНД 50-012-93 Порядок здійснення особливого режиму державного нагляду.
34. КНД 50-013-93 Порядок укладання договорів на розробку нормативних документів.
35. КНД 50-020-93 Порядок розроблення та затвердження оптово-відпускних цін на державні стандарти.
36. КНД 50-021-93 Порядок здійснення державного нагляду на стадії розроблення документації на продукцію.
37. КНД 50-022-94 Порядок узагальнення результатів Державного нагляду за додержанням стандартів, норм і правил та якості продукції.
38. КНД 50-035-94 Порядок здійснення державного нагляду за якістю експортної продукції.
39. Крикун О. О. Управління якістю людських ресурсів відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»* Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2018, Випуск 19. С. 230-235.
40. Крикун О. О. Концептуальний підхід до управління якістю закладу вищої освіти. *Проблеми сучасної освіти* : зб. наук.-метод. праць. Вип. 9/ укл. : В. Г. Пасинок, Т. О. Маркова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 196 с. С. 10-17.

41. Крикун О. О. Концепція міжнародних стандартів і система оцінювання якості та рівня життя. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна* серія «Економічна», випуск 102. Харків, 2022. С. 39-48. URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy>
42. Крикун О. О. Процеси діджиталізації в системі управління якістю. *Digital Transformations of Modernity: Proceedings of the Multidisciplinary International Scientific-Practical Conference* (January 24, 2022. Coimbra, Portugal). Chernigiv: REICST, 2022. 154 p. С. 53-55.
43. Менеджмент: простір варіантів : навчальний посібник. За заг. ред. проф. Г. О. Дорошенко. / О. О. Крикун *Розділ 10 Управління якістю*. Харків. ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. 560 с. Розділ 10 С. 279-304.
44. Куйбіда М. С. Удосконалення управління якістю на підприємствах та організаціях: монографія. Рівне: ПП ДМ, 2011. 160 с.
45. Полякова Н. О. Метрологія, сертифікація та стандартизація : конспект лекцій. Київ, 2022. 78 с.
46. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю: Підручник / Л.В. Баль-Прилипко, Н.М. Слободянюк, Г.Є. Поліщук, М.З. Паска, В.Г. Бурак. Київ: ЦП «Компринт» 2017. 573 с.
47. Стойко І. І., Шерстюк Р. П. Стандартизація, сертифікація, метрологія : навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНТУ, 2023. 224 с.
48. Топольник В. Г., Котляр М. А. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю : навч. посібник. Львів : Магнолія-2006 , 2009. 212 с.
49. Шаповал М. І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації: підручник. Київ, 2002. 174 с.
50. IEC 80000-14:2008 Quantities and units — Part 14: Telebiometrics related to human physiology
51. Ishikawa, K. (1976) Guide to quality Control, Asian Productivity Organization, Tokyo.
52. ISO 80000-1:2009 Quantities and units — Part 1 : General
53. ISO 80000-1:2009/Cor 1:2011 Quantities and units — Part 1: General
54. ISO 80000-2:2009 Quantities and units — Part 2: Mathematical signs and symbols to be used in the natural sciences and technology
55. ISO 80000-3:2006 Quantities and units — Part 3: Space and time
56. ISO 80000-4:2006 — Part 4: Mechanics
57. OHSAS 18001:2007 «Системи менеджменту в сфері професійної безпеки і охорони праці» : <http://iso-management.com/wp-content/uploads/2013/12/OHSAS-18001-2007-.pdf>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Питання європейської та євроатлантичної інтеграції : указ Президента України від 20 квітня 2019 р. № 155/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>
2. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») <http://uas.org.ua/ua/news/dk-004-2008-ukrayinskiy-klasifikator-normativnih-dokumentiv/>
3. Європейський інститут телекомунікаційних стандартів (ETSI). www.etsi.org

4. Європейський комітет стандартизації (CEN). www.cen.eu
5. Європейський комітет стандартизації в галузі електротехніки (CENELEC). www.cenelec.eu
6. Міжнародна електротехнічна комісія (IEC). www.iec.ch
7. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO). www.iso.org

Рекомендоване методичне забезпечення:

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Стандартизація та сертифікація» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4071>.

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни **«Стандартизація та сертифікація»**

(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 2025/2026 н. р.

Заступник декана економічного факультету з навчальної роботи

_____ **Каріна ПАНОВА**
(підпис) (прізвище, ініціали)

«26» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

_____ **Дар'я ЗАГОРСЬКА**
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» серпня 2025 р.